

Jedinstvo katoličke Crkve od sv. Ciprijana

(Treći vijek u album papinstva i Crkve.)

Najopasniji su podmukli napadaji.

GOSPODIN nas opominje i kaže: »Vi ste so zemlje« (Mt. 5, 13) i zapovijeda nam, da u dobru budemo bezazleni, a u bezazlenosti razboriti. Dakle nam, predraga braćo, ni na što ne treba toliko paziti, ni zbog čega brižnim srcem bdjeti, koliko zbog toga, kako ćemo što bolje spoznati zasjede lukavog neprijatelja i kako bismo ujedno njima izmakli, da se ne bi činilo, e s manjom oprežnošću čuvamo spasenje, pošto smo Krista, mudrost Boga Oca, obukli. Lakše je biti na oprezu, kad se bojimo i očekivamo napadaj; duša se na boj pripravlja, kad se dušmanin pokazuje. Ali se treba više strašiti i čuvati neprijatelja, kad se potajno šulja, kad se pod izlikom mira kao zmija postrance vere, da bi prevario. Takva je oduvijek njegova lukavost, da u mraku i u tami obilazi i vara. Tako prevari odmah na početku svijeta i zavede lakovjernošću neuka i neoprezna srca. Tako pokuša i samog Gospodina napastovati dolazeći krišom, kao da bi se opet mogao došuljati i prevariti. Šio Gospodin ga opazi i odbi, te je đavo baš za to bio zgažen, jer ga je prepoznao i otkrio.

2. Time je nama dao primjer, da bježimo od puta staroga čovjeka i da udarimo tragom Krista pobjednika, da ponovno ne zapadnemo u smrtnu zamku već da zadobijemo besmrtnost uklanjajući se pogibelji. A kako možemo drukčije postići besmrtnost negoli držeći Kristove zapovijedi, koje smrt pobjeđuju? Sam Krist veli: »Ako hoćeš ući u život, čuvaj zapovijedi« (Mt. 19, 17), a na drugom opet mjestu: »Vi ste prijatelji moji, ako činite, što vam zapovijedam.« (Lk. 15, 14) Ove napokon zove prijateljima i hrabrima, za njih veli, da je njihov temelj na jakoj stijeni, da su oni čvrsto ustaljeni i nepokretni u svim burama i olujama ovoga svijeta, »Svaki dakle,« govori Krist, »koji sluša ove moje riječi i izvršuje ih, bit će kao razboriti čovjek, koji sagradi svoju kuću na stijeni. I zapljušti pljusak, i navali bujica, i dunuše vjetrovi, i udariše na kuću onu i ne pade, jer bijaše sagrađena na stijeni.« (Mt. 7, 24) **Za njegovim dakle riječima moramo poći te učiti i činiti sve, što je on činio i naučavao. Uostalom kako može tko reći, da vjeruje u Krista, ako ne čini, što je Krist naložio. Ili kako će zadobiti nagradu vjere, ako ne vrši vjere u zapovijedima? Kao što vjetar diže i raznosi prašinu, tako će on naokolo titrati i lutati, jer ga je zahvatila bura zablude. Onaj ne će hodati putem spasenja, koji se ne drži istine spasonosnog puta.**

»ŽIVOT« Godište XIV. god. 1933. br. 2.

Neka se drži Petra, crkvene glave, tko ne će da bude prevaren.

3. Valja nam se, predraga braćo, čuvati svega, nesamo što je očito i otkrito nego i onoga, što lukavo i podmuklo vara. A što je lukavije i prepedenije od neprijatelja, koga je Krist dolaskom otkrio i smrvio? S Kristom dođe svjetlost narodima, i spasonosno svijetlo spasenja zasinu ljudima, te su gluhi čuli glas duhovne milosti, a slijepi su k Bogu oči otvarali, bolesni su vječno zdravlje zadobili, hromi su trčali u crkvu, a nijemi su glasno i jasno molili. Kad je ovaj neprijatelj vidio, da su idoli zapušteni, da su hramovi i stanovi zbog mnogobrojnoga kršćanskog puka ostavljeni, novu varku izmisli, da bi pod izlikom kršćanskog imena zaveo neoprezne. On pronade krivovjerja i raskole, da bi njima vjeru potkopao, istinu pokvario, jedinstvo raskinuo. Kojih ne može zadržati u mraku i sljepoći starog puta, one smeta i vara novim krivim putem. Iz same Crkve otima ljude, i dok oni misle, da su izišli na svijetlo a izmakli svjetskoj tami, obasipa ih neosjetno novim mrakom. Premda ne obdržavaju Evandjelja ni njegovih zakona, ipak se zovu kršćanima i, mada hodaju u tami, misle, da su rasvijetljeni. Protivnik im laska i vara ih, jer se po riječi Apostolovoj pretvara u Anđela svijetla i jer sluge svoje izašilje kao sluge pravednosti. Oni zovu noć danom, propast spasenjem, očajanje nadom, nevjeru vjerom, Antikrista Kristom i tako izmišljenom vjerovatnošću osujećuju istinu. A to se, predraga braćo, stoga zbiva, jer se ne ide k vrelihistine, jer se glava ne traži, niti se čuva nauka nebeskog učiteljstva.

4. Ako se ovo razmisli i ispita, onda ne treba dugog raspravljanja i dokazivanja. Kratki prijelaz istine lako će dokazati vjeru. Gospodin reče Petru: »I ja tebi kažem: Ti si Petar i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata je paklena ne će nadvladati. I tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga. Pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima; i što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima,« Mt. 16, 18} I opet mu kaže poslije uskrsnuća svoga: »Pasi ovce moje.« (Iv. 21, 15} Na njemu jedinomu gradi Crkvu svoju i njemu predaje ovce svoje, da ih pase. Pa, iako je poslije uskrsnuća svima apostolima jednaku moć dao i rekao: »Kao što je mene Otac poslao, tako šaljem ja vas: primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni, a kojima zadržite, bit će im zadržani« (Iv. 20, 21), ipak je svojom vlašću odredio, da vrelo jedinstvu počinje od jednoga, da bi se tako jedinstvo očitovalo. Dakako da su i drugi apostoli bili, što je Petar bio, da su bili sudionici u časti i u vlasti, ali početak izlazi iz jedinstva, i Petru se daje prvenstvo (primat), da se pokaže, da je Kristova Crkva jedna i da je stolica (katedra) jedna. I svi su apostoli pastiri, a jedno je stado, koje apostoli u jednodušnoj slozi pasu, da se pokaže, da je Crkva Kristova jedna. Na ovo jedinstvo misli i Duh Sveti, kad u Pjesmi nad pjesmama u osobi Gospodina govori: »Jedna je golubica moja, savršena moja,

jedna je u majke svoje, izabrana u roditeljke svoje.« (Pjesma n, Pjes. 6, 8) Tko ne drži ovoga jedinstva Crkve, zar može misliti, da vjeru drži? Ko se Crkvi opire i protivi, ko stolicu Petra, na kojem je Crkva osnovana, ostavlja, zar se može nadati, da je u Crkvi? Ta i blaženi apostol Pavao ovo isto uči i pokazuje sakrament jedinstva, kad veli: »Jedno ste tijelo i jedan Duh, kao što ste i pozvani u jednoj nadi prema zvanju svome. Jedan Gospodin, jedna vjera, jedno krštenje.« (Efež, 4, 4sq.)

5. Svi moramo ovo jedinstvo čvrsto držati i braniti, a po najviše mi biskupi, koji stojimo na čelu Crkve, da bismo dokazali, da je i biskupstvo jedno i nerazdjeljivo. Neka nitko lažju ne vara bratstva, neka nitko ne patvori istine vjerolomnom izdajom, Biskupstvo je jedno, a pojedinci imaju dio od cjeline. Jedna je Crkva, ali se ona u množinu proširuje po prirastu svoje plodnosti. Tako su mnoge sunčeve zrake, ali je jedno svijetlo; drvo irsa mnogo grana, ali snaga njegova počiva na žilavom korijenu. Kad iz jednoga vrela otječu mnogi potoci, jedinstvo se ipak čuva u izvoru, iako se zbog obilja proistekle vode čini, da se množina razlila. Otkini od sunca njegovu zraku, jedinstvo svijetla ne može podnijeti diobe. Odlomi granu od stabla, odlomljena ne će više rađati; rastavi potok od vrela, pa će rastavljen presušiti. Tako i Crkva Gospodnja svijetlom obasjana sipa zrake svoje po cijelom svijetu, pa ipak je jedno svijetlo, što se posvuda širi, što se ne dijeli od svog izvora. Crkva u svojoj prevelikoj rodности širi grane po cijeloj zemlji; iz nje izbijaju i posvuda se šire obilni potoci, ali je ipak jedna glava i jedan izvor i jedna majka, koja sa svoje plodnosti obiluje mnogobrojnim potomcima. Ona nas rađa, ona nas mlijekom hrani, ona nas svojim dahom nadahnjuje,

6. Kristova se zaručnica ne da oskvrnuti; ona je netaknuta i čista. Ona poznaje samo jednu kuću i u čistoj stidljivosti čuva svetost jedne ložnice. Ona čuva nas za Boga, ona svoju rođenu djecu određuje za kraljevstvo nebesko. Ko od Crkve otpadne te se uz preljubicu priljubi, taj ne će postići, što Crkva obećaje. Ko je ostavio Crkvu Kristovu, ne će zadobiti Kristove nagrade. On je tuđinac, on je bezbožac (profan), on je neprijatelj. Ne može imati Boga za oca, koji nema Crkve za majku. Ako je itko izvan Noine barke mogao izbjeći propasti, onda će se moći spasti, ko je izvan Crkve. Gospodin nas opominje veleći: »Ko nije sa mnom, proti meni je; i ko sa mnom ne sabire, rasipa.« (Mt. 12, 30) Ko ruši mir i slogu u Crkvi, taj je proti Kristu, I tko drugdje izvan Crkve sabire, taj prosipa Kristovu Crkvu. Gospodin kaže: »Ja i Otac jedno smo.« (Iv. 10, 30) I opet je o Ocu, o Sinu i o Duhu Svetom napisano: »I ova trojica jedno su.« (1 Iv. 5, 7) Tko da pomisli, da se ovo jedinstvo, što proizlazi od Božje čvrstoće, što se spaja nebeskim tajnama, smije u Crkvi raskinuti i neslogom protivnih volja razdijeliti? Tko se ne drži ovoga jedinstva, Božjeg se zakona ne drži, ne drži Očeve i Sinove vjere, ne drži se života i spasenja.

Sloga, ljubav i jedinstvo s Crkvom Božjom nada sve!

7. Ovu tajnu jedinstva, ovu vezu sloge, što nerazdružljivo spaja, prikazuje nam u Evandjelju haljina Gospodina Isusa Krista. Njegove haljine nijesu razdijelili ni raskinuli nego za nju baciše kocku, da onaj, koji Krista obuče, dobije čitavu, nepokvarenu i nerazdijeljenu haljinu. Božansko Pismo kaže: »A donja haljina nije bila šivena, nego odozgo sasvim izatkana. Onda rekoše među sobom: Ne derimo je nego bacimo za nju kocku, komu će zapast.« (Iv. 19, 23) Ova haljina je prikazivala jedinstvo, što dolazi odozgor, naime što dolazi iz neba i od Oca. Tko je htio zadobiti i imati Kristovu haljinu, nije ju smio raskinuti nego je morao čitavu, čvrstu i nerazdijeljenu zadobiti. Ne može imati Kristove haljine, ko trga i dere Kristovu Crkvu. Protivno nam predočuje razdijeljeno kraljevstvo i narod iza Salomonove smrti. Kad je prorok Ahija na polju sreo kralja Jeroboama, rastrga si odijelo na dva-naest komada te reče: »Uzmi deset komada; jer ovako veli Gospodin: evo istrnut ću kraljevstvo iz ruke Salomonove i dat ću tebi deset plemena, a dva plemena (žezla) dat ću njemu radi sluge mojega Davida i radi grada Jeruzalema, što sam ga izabrao, da ondje metnem ime svoje.« (3 Kralj, 11, 31) Kad se raskinulo dva-naest Izraelovih plemena, rastrgao je prorok Ahija svoje odijelo. Ali, kako se Kristov puk ne može raskidati, Kristova je haljina bila sva satkana, i onaj nije razdijelio haljine, koji je čitavu zadobi. Svojom nerazdjeljivom satkanošću pokazuje jedinstvo našeg naroda, što je Krista obukao. Ovaj tajanstveni znak haljine označuje jedinstvo Crkve.

8. Ko je dakle tako zloban i vjeroloman, koga je bjesnoća nesloge tako zaludila, te misli, da se može, ili se usuđuje raskinuti Božje jedinstvo, rastrgati haljinu Gospodnju, Kristovu Crkvu? Sam nas u svom Evandjelju opominje i naučava govoreći: »I bit će jedno stado i jedan pastir.« (Iv. 10, 16) A misli li tkogod, da na jednom mjestu može biti više stada ili više pastira? A isto tako i apostol Pavao smjerajući na ovo jedinstvo moli nas i opominje: »A molim vas, braćo, imenom Gospodina našega Isusa Krista, da svi jednako govorite, i da ne budu među vama razdori, nego da budete savršeni u jednom razumu i u jednoj misli.« (1 Kor. 1, 10) I ponovno veli: »Sa svom poniznošću i krotkošću, sa strpljivošću podnosite jedan drugoga u ljubavi.« (Ef. 4, 2) Ti misliš, da možeš stajati i živjeti, ako odstupaš od Crkve, ako si i druge različne stanove sagrađiš, premda je Rahabi, koja je bila pralik Crkve, rečeno: »Skupi kod sebe u kuću svoju oca svojega i mater i braću i sav dom oca svojega. I ko bi god izašao iz tvoje kuće, sam će sebi biti kriv.« (Jos. 2, 18) A isto tako tajna pashe, što se u knjizi Izlaska naređuje, ništa drugo ne sadržaje nego da se jaganjac, koji se kao pralik Kristov kolje, u jednoj kući jede: »U jednoj kući neka se jede, i nemojte bacati mesa izvan kuće.« (Izlaz. 12, 46) Tijelo se Kristovo i svetinja Gospodnja ne mogu

izbaciti napolje, a za vjernike nema nijedne druge kuće osim Crkve. Ovu kuću, ovo gostoljubno mjesto sloge misli i navješćuje Duh Sveti u psalmu: »Bože, koji daješ, da jednodušni stanuju u kući.« (Ps. 67, 7) U kući Božjoj, u Crkvi Kristovoj stanuju jednodušni, složni i prostodušni će u njoj-ustrajati.

9. Zato je Duh Sveti sišao u liku golubice, bezazlene i vesele životinjice. U goluba nema žučne gorčine, on ne ujeda žestoko, ne razdire ostrim pandžama. Golubovi ljube ljudske stanove, gnijezde se u jednom golubinjaku, kada legu, sva im se golupčad najednoć izleže, kad izlijeću, u zajedničkim jatima lete, u zajednici život provode, međusobno se kljuju i ljube, da pokažu, da -su miroljubivi i nada sve paze na slogu. Takva se bezazlenost mora u Crkvi vidjeti, takva ljubav postići, da bratska ljubav nasljeđuje golubice, a blagost i ljupkost da nas izjednači s janjcima i s ovčama. Šta će u kršćanskom srcu divljanje vukova i bijes pasa i smrtni otrov zmija i krvava bjesnoća zvijeri? Treba se veseliti i čestitati, kad se takvi od Crkve odijele, da ne bi Kristove ovce, da ne bi okužili Kristove golubice svojom strašnom i otrovnom kugom. Ne mogu se spojiti i zajedno biti gorkost sa slatkoćom, tama i svijetlo, kiša i vedrina, suša i bujna vrela, mir i oluja. A neka nitko ne misli, da dobri mogu otići iz Crkve. Vjetar ne nosi pšenice niti vjor izvaljuje stablo s jakim korijenom. S lakom i s praznom pljevom poigrava se vjetar, a bura povaljuje trula stabla. Ove proklinje, ove šiba apostol Ivan govoreći: »Od nas izidoše, ali ne bijahu od nas. Jer kad bi bili od nas, onda bi ostali s nama.« (1 Iv. 2, 19)

10. Odatle su nastajala i često nastaju krivovjerja, što napaka srca nemaju mira, što nevjerna nesloga ne čuva jedinstva. A Gospodin trpi i dopušta, da se to zbiva, jer imamo slobodnu volju, jer tako će se vjera prokušanih zasjati u potpunom sjaju i svijetlu, kad kušnja istine kuša naše srce i naše duše. Duh nas Sveti opominje preko apostola: »Jer treba i sljedbe da budu među vama, da se pokažu, koji su prokušani.« (1 Kor. 11, 19) Tako se kušaju vjernici, a nevjernici otkrivaju. Tako se i prije sudnjeg dana već ovdje na zemlji dijele duše pravednih od nepravednih, i rastavlja se pšenica od pljeve. Takvi se ljudi bez Božjeg poziva sami od sebe nameću za vođe svojim drskim ortacima; bez ikakve zakonske odredbe oni namještaju sami sebe za poglavare; same sebe zovu biskupima, premda im nitko nije dao biskupstva. Na njih misli Duh Sveti, kad u psalmu kaže, da sjede na stolici kužnog bezboštva (Ps. 1, 1), da su oni bolest i kuga za vjeru. Oni varaju zmijskim jezikom, oni su vještaci u kvarenju istine, jer smrtni otrov kužnim jezikom izbacuju. Njihove riječi kao rak grizu, a njihovi razgovori ulijevaju u prsa i u srca smrtonosni otrov.

11. Na njih više Gospodin, od takvih nas odvraća, a zabludjeli puk natrag poziva: »Nemojte slušati govore krivih proroka, jerbo ih utvare njihovih srdaca varaju. Govore, ali ne iz usta Gospodnjih. Govore onima, koji odbacuju

riječ Božju: Imat ćete mir, i svima, koji hodaju po zabludama srca svoga; ne će na te doći zlo. Ja im nijesam govorio, a oni su prorokovali. Da su stajali u mojem vijeću i da su čuli riječi moje i da su učili puk moj, ja bih je odvratio od njihovih zlih misli.« (Jer. 23, 16) Na njih Gospodin ponovno smjera, misli, kad kaže: »Ostaviše mene, izvor žive vode i iskopaše sebi studence isprovaljivane, koji ne mogu vode držati.« (Jer. 2, 13) Premda nema, drugoga krštenja doli jednoga, ipak misle, da mogu krstiti. Ostaviše izvor života, a ipak obećaju milost životne i spasonosne vode. Tamo se ne peru ljudi nego se šta više kaljaju; ne čiste se grijesi nego se pače gomilaju. Onim rođenjem ne rađaju se sinovi Bogu već đavlu. U laži rođeni ne dobivaju obećanja istine; jer se u nevjeri rađaju, gube milost vjere. Ne mogu doći do nagrade mira, koji su Božji mir pomutili bijesom nesloge.

12. Neka nitko sama sebe ne prevari lažnim tumačenjem Gospodnje riječi: »Gdjegod budu dvojica ili trojica sabrana u ime moje, ja sam s njima.« (Mt. 18, 19) Kvaritelji Evandelja i krivi njegovi tumači zadnje riječi uzimaju, a prijašnje ispuštaju, sjećaju se jednog dijela, a drugi lukavo prešućuju. Kako su sami otkinuti od Crkve, tako kidaju rečenice jedne glave. Pošto je Gospodin svojim učenicima preporučio slogu i mir, reče: »Ako dvojica od vas na zemlji jednodušno zamole, što mu drago, dat će im otac moj, koji je na nebesima. Jer, gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ondje sam ja među njima,« (Mi. 18, 19. 20) Time pokazuje, da se najviše daje jednodušnosti molitelja, a ne njihovoj množini. On reče: »Ako dvojica od vas jednodušno zamole.« Dakle najprije meće jednodušnost, zatim je spomenuo slogu i miroljubivost, a onda js učio, da bi se vjerno i čvrsto sastali i sabrali. A kako sa može tko s kim sastati i slagati, ako se ne slaže s tijelom same Crkve i s čitavim bratstvom? Kako se mogu dvojica ili trojica sabrati u ime Kristovo, kad se za njih zna da su odcijepljeni od Krista i od njegova Evandelja? Nijesmo mi od njih, nego su oqi od nas otišli. Kad su kasnije nastala krivovjerja i raskoli, i kad su kasnije osnovali različne sastanke, ostavili su izvor i glavu istine. Gospodin pak u svojoj Crkvi govori, na one misli, koji su u Crkvi. Za njih kaže da mogu isprositi od Božjeg veličanstva, što mole, ako su složni, ako po njegovoj zapovijedi i opomeni jednodušno mole, pa makar to bila samo dvojica ili trojica. »Gdjegod su dvojica ili trojica sabrana u ime moje, ondje sam ja među njima« veli Gospodin, On je naime s priprostima i miroljubivima; on boravi s onima, koji se Boga boje i njegove zapovijedi drže. On je s njima, pa bila njih samo dvojica ili trojica, kaošto je bio s tri mladića u ognjenoj peći. On ih je, premda su bili usred vatre, rosnim dahom oživljavao. S njima je kaošto je bio s dva apostola, što su bila zatvorena u tamnicu. Jer su bili priprosti i jednodušni, sam im je pomogao, sam je otvorio vrata tamnice, sam ih je van izveo, da bi riječ, koju su vjerno propovijedali, narodu naviještali. Kada dakle u svojim zapovijedima određuje i kaže: »Gdje su dvojica ili trojica sabrani u ime moje, ondje sam ja među njima,« ne rastavlja on ljudi od Crkve, koju je on sam zamislio i osnovao. Naprotiv on prigovara nevjernima neslogu, a vjernima preporuča slogu svojom riječju. Pokazuje, da je on više s dvojicom ili trojicom, koji se jednodušno mole negoli s nesložnim mnoštvom. Po Kristu će malo njih, ako su složni, više izmoliti od množine, koja je nesložna.

13. Stoga je i dodao, kad je izdao zapovijed molitve: »I kad stojite, da se molite, praštajte, ako što imate protiv koga, da i Otac Vaš, koji je na nebe-

tima, oprostite grijehe vaše.« (Mk. 11, 25) Akoli je pak tko došao žrtvovati, a u svadi je s kim, i njega vraća od oltara i nalaže mu, da se prije s bratom izmiri i složi, pa da se onda u miru vrati i Bogu dar prinese, jer Bog nije pogledao Kainova dara. On nije mogao biti u miru, jer je s bratom bio u neslozi ibog ljubomornosti. Kakav si dakle mir obećavaju neprijatelji svoje braće? Kakve žrtve misle prikazati ljubomorni takmaci svećenika? Zar misle, da je Krist s njima, kad se skupe, ako se izvan Kristove Crkve skupljaju?

14. Takovi ljudi, iako budu smaknuti zbog ispovijedanja kršćanskog imena, ne će ni svojom krvlju ljage oprati. Teški grijeh nesloge ne da se ni mukom očistiti i okajati. Ne može biti mučenikom, koji nije u Crkvi, U kraljevstvo ne će dospjeti, koji je ostavio onu, koja će kraljevati. Nama je Krist dao mir, naložio nam je da budemo složni i jednodušni, on nam je zapovjedio, da se savez ljubavi i prijateljstva čuva nepokvaren i neoskvrnut. Niko se ne može izdavati za mučenika, ako nije obdržavao bratske ljubavi. To uči i svjedoči apostol Pavao: »I kad bih imao vjeru, da bih i gore premještao, a ljubavi ne bih imao, bio bih ništa. I kad bih razdijelio sve imanje svoje, i kad bih predao tijelo svoje, da se sažeže, a ljubavi ne bih imao, ništa mi ne bi koristilo. Ljubav je strpljiva, dobrotivna, ljubav ne zavidi, ljubav se ne hvasta, ne nadima se; ne čini, što je nepristojno, ne traži svoga, ne razdružuje se, ne misli o zlu; ne raduje se nepravdi, a raduje istini, sve podnosi, sve vjeruje, svemu se nada, sve trpi. Ljubav nikad ne prestaje.« (1 Kor. 13, 2-3) Za ljubav dakle reče da je ne će nikada nestati. Ona će naime uvijek biti u kraljevstvu, ona će uvijek trajati po svom jedinstvu, što u bratstvo spaja. Nesloga ne može doći u nebesko kraljevstvo. Koji je ljubav Kristovu povrijedio vjerolomnom neslogom, ne će dobiti nagrade od Krista, koji reče: »Ovo je moja zapovijed, da se međusobno ljubite, kao što sam ja vas ljubio.« (Iv. 13, 34) Ko nema ljubavi, nema Boga. Ovo je riječ blaženoga apostola Ivana; »Bog je ljubav, i ko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje i Bog u njemu.« (Iv. 4, 16) S Bogom ne mogu ostati, koji nijesu htjeli biti jednodušni u Božjoj Crkvi. Pa makar oni izgorjeli u vatri i u plamenu, makar rastrgani od zvijeri izdahnuli, ne će to biti kruna vjere nego kazna nevjere, ne će to biti slavlje vjerske kreposti nego propast očajanja. Takav može biti smaknut, ali ne može biti okrunjen. On se tako priznaje kršćaninom, kao što se davao često lažno gradio Kristom. A Gospodin je sam to prorekao i spomenuo: »Mnogi će doći, govoreći u moje ime; »Ja sam Krist, i mnoge će prevariti.« (Mk. 13, 6) Kao što on nije Krist, premda imenom vara, tako i onaj ne može biti kršćanin, koji ne ostaje u anđeoskoj istini i vjeri.

Vjerna slika sijača nesloge i njihove sudbine.

15. Jer proricati i davle izgoniti i velika čudesa činiti na zemlji jest uzvišena i divna stvar, ali ipak ne će kraljevstva nebeskog zadobiti, pa makar sve to tko mu drago imao, osim ako se drži i hodi putem pravde i pravednosti, Navješćuje nam to Gospodin govoreći: »Mnogi će mi reći u onaj dan: Gospodine, gospodine, nismo li prorokovali u tvoje ime i nismo li izgonili davle u tvoje ime i nismo li činili mnoga čudesa u tvoje ime? Ali tada ću im izjaviti: Nikad vas nijesam poznavao, odlazite od

mene, koji činite bezakonje.« (Mt. 7, 22 si.) Pravednost je potrebna, da si ko zasluži Boga za suca. Valja se pokoravati njegovim zapovijedima i opomenama, da bi naše zasluge primile plaću. Kada je Gospodin u svom Evanđelju označio i upravio kratko i jezgrovito put naše vjere i nade, reče: »Gospodin Bog tvoj jedan je Bog«, i »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom: dušom svojom i svom pameti svojom i svom snagom svojom! Ovo je prva zapovijed. Druga je ova: »Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. Druge veće zapovijedi nema od ove.« (Mk. 12, 29 si.) Gospodin je dakle naučavao jedinstvo i ljubav, proroke i sav zakon obuhvatio je s dvije zapovijedi. Kakvo pak jedinstvo čuva. na kakvu ljubav pazi i misli, koji u bijesnom ludilu nesloge Crkvu trga, vjeru ruši, mir smeta, ljubav rasipa, tajnu oskvrnjuje?

16. Ovo je nesretno zlo, vjerna braćo, već prije počelo, ali je njegovo grozno haranje sada naraslo. Pogubni otrov krivovjern: zlobe i raskola počeo je sada nicati i širiti se. Da tako mora biti na koncu svijeta, već je po apostolu Duh Sveti prerekao i objavio: »U posljednje dane nastat će teška vremena. Jer će ljudi biti samoživi, srebroljupci, hvališe, oholice, psovači, nepokorni roditeljima, nezahvalni, bezbožni, neljubezni, nepomirljivi, klevetnici neuzdržljivi, goropadni, nedobrovoljubivi; izdajnici, nagli, naduveni koji više mare za slasti, negoli da omile Bogu; gradeći se pobožni, ali sile se njezine odrekli. I ovih se kloni. Među njima su, koi se šalju u kuće i robe ženice, koje su natovarene grijesima i vode ih različite požude, koji se svagda uče i nikada ne mogu da dođu poznanju istine. Kaošto se Jamnes i Mambres protivise Mojsiju. tako se i ovi protive istini, ljudi izopačenoga uma, odmetnici od vjere. Ali ne će dugo napredovati. Jer će njihovo bezumlje postati javno svima, kaošto i onih posta.« (2 Tim. 3, 1 i dalje) Ispunja se, što je prorečeno, i već je sve dolaskom svršetka svijeta nađošlo. Što dušmanin sve više i više bjesni, to zabluda više vara, tupost se uzoholjuje, zavist gori, požuda zasljepljuje, bezbožnost izopačuje, oholost nadima, nesloga raspaljuje, srdžba strmoglavljuje.

17. Ipak nas prevelika i nagla nevjera mnogih ne smije zaveli ni pomesti, nego mora našu vjeru ojačati, jer je ta istina već prije objavljena. Kaošto su neki počeli takovi biti, jer je to prorečeno, tako se ostala braća moraju toga čuvati, jer je i ovo unaprijed rečeno, kad je Gospodin na našu pouku kazao: »Vi se pako čuvajte, evo vam sve prorekoh.« (Mk. 13, 23) Uklanajte se, molim vas, takovim ljudima, i od sebe i od ušiju svojih odbijajte pogibeljne govore kao smrtnu kugu, jer je pisano: »Ogradi uši svoje trnjem, i nemoj slušati nevaljana jezika.« (Eccl. 28, 28) I ponovno veli: »Zli razgovori kvare dobre običaje.« (1 Kor. 15, 33) Gospodin nas uči i opominje, da se takvim uklanjamo: »Slijepci su vode slijepcima. A, ako slijepac slijepca vodi, obadva će pasti u jamu.« (Mt. 15, 14) Prezirati i bježati valja od čovjeka, koji se od Crkve rastavio. Takav je zločest i grijesi i sam je sebe osudio.

Zar može misliti, da je s Kristom, ako radi proti Kristovim svećenicima, ako se odijelio od društva svećenstva i puka? On oružje nosi proti Crkvi, on se protivi Božjoj naredbi. Takav je neprijatelj oltara, on ustaje na Kristovu žrtvu, vjernost krši, vjeru svetogrдно vrijeđa; on je neposlušan sluga, bezbožan sin, i u takvom je bratu dušman. Takvi ljudi, prezrevši biskupe i ostavivši Božje svećenike, podižu drsko sebi drugi oltar, drukčije se Bogu mole nedopuštenim molitvama. Oni obeščašćuju istinu Gospodnje žrtve krivim žrtvama, a ne će da znaju, da će Božja kazna stići svakoga zbog drzovite drskosti, jer se opire Božjoj naredbi.

18. Tako je kazna odmah stigla Koru, Datana i Abirona, što su pokušali prisvojiti *pravo* žrtvovanja od Mojsije i svećenika Arona. (Broj. 16, 27) Zemlja se raspuče, i jaz se otvori u krilu njezinu, te ih smjesta žive proguta raspuklo tlo. A nije samo začelnike gnjev rasrđenog Boga ošinio nego i sudionike i pratiocje njihova bjesnila. Vatra je sašla od Gospodina pa je naglom osvetom i kaznom uništila njih dvjesta i pedesetoricu, što se s njima sjatiše. Time Bog pokaza, da se proti njemu zbiva, što god zločesti pothvate, da bi ljudskom voljom srušili Božju naredbu. Tako je i kralja Oziju Božji gnjev smeo i gubom na čelu okaljao, te je tako bio od rasrđenog Boga na onom dijelu tijela obilježen, gdje se označuju oni, koji su za Boga zaslužni. On naime nije htio pokoriti se i poslušati svećenika Azariju nego je proti njegovoj volji uzeo kadionicu i silom si proti Božjem zakonu prisvojio žrtvu. (2 Paral. 26, 19) A sinovi Aronovi, što su na oltar metnuli tuđu vatru, koje Bog nije zapovjedio, odmah su pred licem Boga osvetitelja izdahnuli.

19. Njih dakako nasljeđuju i za njima se povode oni, koji preziru Božju predaju, a za tuđom naukom žude i ljudske nauke uvode. Njih Gospodin grdi i ruži u Evandjelju govoreći: »Vi ukidate zapovijed Božju, da sačuvate svoju predaju.« (Mk. 7, 9) To je veće zločinstvo, nego što su ga počinili pali, jer oni pokorom **za** počinjeni grijeh zadovoljavaju i mole Boga za oproštenje. Oni traže i mole Crkvu, a ovi se protive Crkvi. Njima je možda bilo **za** muku i nuždu, a ovi se drage volje predaju zločinstvu. Pali kršćanin samo je sebi naškodio, a tko je pokušao uvesti krivovjerje ili raskol mnoge je za sobom povukao i prevario. Kod paloga radi se o šteti samo jednoga, a ovdje je pogibelj za mnoge. Pali svakako uvida, da je sagriješio, plače i tuguje, a krivovjerac ®e u srcu nadima, sam se sebi mili u svojim opačinama, od majke trga sinove, odvabljuje ovce od pastira, Božje tajne izvrće. Nadalje pali je samo jednoć sagriješio, a ovi svaki dan griješe. Napokon pali kršćanin može kasnije mučeništvo postići i tako zadobiti obećanja kraljevstva nebeskog, a krivovjerac i raskolnik ne mogu postići nagrade, iako budu pogubljeni izvan Crkve.

I u pšenici se nade kukolja, koji uvijek niče, gdje ga crkvena vlast nije sijala.

20. A neka se nitko, predraga braćo, ne čudi, što su neki priznavaoci (ispovjedaoci) dotle došli, što su tako bezbožno i teško sagriješili. Jer ispovijedanje vjere ne oslobađa nikoga od zasjeda vražjih i nikoga ne čini zauvijek sigurnim od napasti i pogibli, od nasrtaja i navala đavaoskih. Jer drukčije kod ispovjedalaca kasnije ne bismo nikada vidjeli prijevara, bludnosti i preljube, s kojih sada uzdišemo i žalostimo se, jer ih kod nekih gledamo. Bio taj ispovjedalac ne znam ko, ipak od Salomona nije veći, bolji ili Bogu draži, Dok je Salomon putem Gospodnjim hodao, dotle je od Boga zadobivenu milost sačuvao; kad je pak put Gospodnji ostavio, izgubio je i milost Gospodnju, Stoga je pisano: »Drži, što imaš, da ne bi drugi zadobio tvoje krune.« (Apok. 3, 11) A zastalno se Gospodin ne bi zaprijetio, da će se oduzeti kruna pravednosti, kada ne bi nužno bilo da i kruna propadne, kad se pravednost izgubi.

21. Ispovijedanje je početak slave, a nije postignuće krune, ono nije vrhunac hvale već početak časti. Pisano je naime: »Ko do konca ustraje, spasit će se.« (Mt. 10, 22) Štogaod je pako prije konca, samo su to stepenice do vrhunca spasenja, a ne granica, gdje se na vrh vrška stiže. Ispovjedalac je; ali je poslije ispovijedanja pogibao veća, jer je protivnik jače izazvan. Ispovjedalac je, ali stoga treba da se više držiš Gospodnjeg Evandjelja, jer si po Evandelju slavu od Gospoda postigao. Gospodin veli: »Komu je god mnogo dano, mnogo će se tražiti od njega, i komu mnogo povjeriše, više će se iskati od njega.« (Luk. 12, 48) Neka nitko ne propane zbog primjera ispovjedalaca, neka se nitko ne nauči od njih ni objesti ni nevjeri. Ako je ispovjedalac, neka bude ponizan i miran, u djelu svom neka bude razborit i čedan, da bi Krista, kojega ispovijeda, i nasljedovao, kad se već Kristovim ispovjedaocem zove. Jer on kaže; »Ko se uzvisi, ponizit će se, a tko se ponizi, uzvisit će se.« (Luk. 18, 14) Pa i sam je Krist od Oca uzvišen, jer se On, koji je riječ, jakost i mudrost Boga Oca, na zemlji ponizio. Kako bi On dakle mogao ljubiti samouzvišenje, kad nam je poniznost svojim zakonom naložio, i kad je od Oca najveće ime dobio za nagradu u poniznosti? Ispovjedalac je Kristov — ali samo oada, ako se kasnije zbog njega ne pogrdi veličanstvo i dostojanstvo Kristovo.

Jezik, što je Krista ispovjedio, ne smije klevetati, niti nemira praviti; s njega se ne smije ozvanjati i čuti svađa i prepirka; on ne smije na braću i na svećenike iza pohvalnih riječi zmijski otrov sipati. Ako se ipak tko gadno i grešno kasnije vlada, ako svoje ispovijedanje zlim vladanjem pokvari, ako si život sramotom i gadom okalja, ako napokon Crkvu, gdje je ispovjedalac postao, ostavi, ako slogu i jedinstvo rastrga, ako predašnju vjeru zamijeni kasnijom nevjerom, taj si onda zbog ispovijedanja ne može laskati kao da je izabran za nagradu slave, jer je baš zbog toga još više kaznu zaslužio.

22. Jer je Gospodin i Judu izabrao među apostole, pa ipak je kasnije Juda izdao Gospodina. Nije zato vjera i čvrstoća apostola propala, što je izdajnik otpao od njihova društva. Tako nije odmah ni svetost ni dostojanstvo ispovijedalaca umanjeno, ako su neki od njih vjeru izgubili. Blaženi apostol Pavao kaže u svojoj poslanici: »Ako neki ne vjerovaše, zar će nevjera njihova vjernost Božju ukinuti? Bože sačuvaj! A neka bude Bog istiniti, a svaki čovjek laža.« (Rim. 3, 3) Veći i bolji dio ispovijedalaca stoji čvrsto u jakoj vjeri i u istini Božjeg zakona i nauka. Od Crkve ne odlaze oni, koji se sjećaju, da su po Božjem milosrđu postigli u Crkvi milost. A baš zato još veću hvalu zaslužuju zbog vjere, što su se raskrstili s vjerolomcima, s kojima su prije u ispovijedanju bili sjedinjeni. Oni su uzmakli od kuge zločinstva, jer im je pravo evanđeosko svjetlo svijetlilo, jer ih je čisto i sjajno Božje svjetlo obasjalo, pa su tako hvalevrijedni, što su sačuvali Kristov mir, kako su nadvladali đavla u okršaju.

23. Ja svakako, predraga braćo, želim, za i o se jednako brinem i trsiTM, da, koliko je moguće, nitko od braće ne pogine, nego da ih vesela majka kao jedno tijelo složnog naroda u svom krilu nosi. Ako su ipak neke vođe krivovjerja i začetnici nesloge u svojoj slijepoj i tvrdokornoj bezumnosti ustrajali te ih Crkva nije mogla dozvati na spasonosni put i k zdravoj nauci, neka se onda ostali odriješe od prevarnih zamka, neka zalutale korake od zabluda okrenu i tako pravi put nebeskog života spoznaju, bilo da su u prostodušnosti zavedeni bilo iz zablude zastranili bilo da ih zavodnik lukavo prevario. To nam svjedoči apostolova riječ: »A zapovijedamo vam, braćo, u ime Gospodina našega Isusa Krista, da se vi odijelite od svakoga brata, koji živi neuredno, a ne po predaji, koju primiše od nas.« (2 Sol. 3, 6) I ponovno veli: »Niko neka vas ae vara praznim riječima, jer radi ovih dolazi srdžba Božja na nepokorne sinove.« (Efez. 5, 6) Valja odstupiti od grešnika, pače valja bježati, da ne bi pravog puta zašli i u isti grijeh zapali, dok se pridružujemo onima, koji zli; putem hodaju, i dok s njima hodamo po putu zabluda i zločinstva. Bog je jedan, i Krist je jedan, i Crkva je jedna, i vjera je jedna, i puk je jedan, koji je sjedinjen u čvrsto jedinstvo tijela vezom sloge. Jedinstvo se ne da rastrgati, niti jedno tijelo siječenjem zglobova razdijeliti niti se može trganjem utrobe raskomadati. Što se od majčina krila rastavi, ne može za se ni dihati ni živjeti neg-jubi životnu snagu.

24. Opominje nas Duh Sveti i kaže: »Koji čovjek želi života, ljubi dane da bi vidio dobro? Ustavljaj jezik svoj oda zla i usta svoja od prevarne riječi, Kloni se od zla i čini dobro, traži mira i idi za njim.« (Psal. 33, 13) Sin mira mora tražiti i slijediti mir; od zla nesloge mora zadržavati jezik svoj, tko zna i ljubi vezu ljubavi. Svojim božanskim zapovijedima i spasonosnim nauka- ma pridodao je Gospodin, kad je bio već blizu mucu svojoj: »Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. (Iv, 14, 27) Tu nam je baštinu dao, sve darove i nagrade obećanja svojega obećao je s čuvanjem mira. Ako smo Kristovi subaštini, ostanimo u Kristovu miru. Ako smo sinovi Božji, moramo biti mirni. »Blago miroljubivima, jer će se sinovima Božjim nazvati.« (Mt. 5, 9) Sinovi Božji moraju biti miroljubivi, blagi u srcu, u govoru priprosti, u ljubavi složni i međusobno vezom jednodušnosti spojeni.

Ugledajmo se u prvu Crkvu, da budemo dostojni zadnje!

25. Ova je jednodušnost vladala nekada među apostolima. Tako je novi narod vjernika čuvajući Gospodnje zapovijedi čuvao svoju ljubav. Dokazuje to Sveto Pismo, kad kaže: »Mnoštvo pak onih, što povjerovaše, bijaše jedno srce i jedna duša.« (Dj. Ap. 4, 32) I ponovno veli: »Svi su ovi bili jednodušno postojani u molitvi sa ženama i s Marijom, majkom Isusovom, i s braćom njegovom.« (Djel. Apost. 1, 14) I jer su djelotvornom molitvom molili, za to su mogli sve s pouzdanjem isprositi, štogod *su* od Božjeg milosrđa željeli.

26. Kod nas se pako jednodušnost tako umanjila, da je velikih i pravih djela nestalo. Tada su kuće i njive prodavali, i da bi sebi blago u nebo pohranili, donosili su cijenu apostolima, da bi je siromašnima davali. A sada od baštine ne dajemo ni desetine nego štoviše kupujemo i umnažamo, kad Gospodin zahtijeva, da prodamo. Tako je u nama svježina i krepkost vjere uvenula, iako je snaga vjernika oronula, I zato je Gospodin rekao gledajući naša vremena: »Ali Sin čovječji, kad dođe, zar će naći vjere na zemlji?« (Luk. 18, 8) Vidimo, gdje se zbiva, što je On preorekao. U Božjem strahu, u zakonu pravde, u ljubavi, u djelu nema nikakve vjere. Nitko ne misli na strah u budućnosti, na dan Gospodnji, na srdžbu Božju; nitko ne razmišlja o kaznama, što čekaju nevjernike, ni na vječne muke, što su određene vjerolomcima. Tog bi se svega bojala naša savjest, kada bi vjerovala. A ne boji se, jer nikako ne vjeruje. Kad bi vjerovala, čuvala bi se; kad bi se čuvala, izmakla bi. Potičimo same sebe, predraga braćo, koliko možemo; trgnimo se iza sna pospane mlitavosti i bdijmo i vršimo i ispunjajmo Božje zapovijedi. Budimo, kakvim nam sam Isus zapovijeda biti: »Neka budu vaši bokovi opasani i svjetiljke zapaljene (u vašim rukama); i vi kao ljudi, koji čekaju gospodara svoga, kad će se vratiti sa svadbe, da mu odmah otvore, kad dođe i pokuca. Blago slugama, koje gospodar nađe budne, kad dođe.« (Lk. 12, 35) Treba nam biti opasanima, da nas ne bi našao zapriječene i zapletene, kada dođe da puta. Naše svjetlo neka se sjaji i svijetli u dobrim djelima, da bi nas ono iz noći ovoga svijeta prevelo k svjetlosti vječne jasnoće. Marno i brižno očekujmo uvijek nenadani dolazak Gospodnji, da se naša vjera, kad on zakuca, probudi i da primi nagradu od Gospodina za svoju budnost. Ako budemo ove zapovijedi držali, ako budemo Njegove naloge i savjete vršili, lukavi đavao ne će nas zaspale nikada moći uništiti, nego ćemo kao budni sluge s Kristom Gospodarem uvijek kraljevati.

Preveo: I. Filiporić D, I,